

ONAFHANKELIJKE COMMISSIE CHROOM-6 – VOORTGANGSVERSLAG 2

1 Voortgang onafhankelijke commissie Chroom-6

Voorliggend document betreft het verslag over de werkzaamheden van de onafhankelijke commissie Chroom-6 gedurende de periode december 2016-november 2017. Dit verslag vormt het vervolg op het eerste voortgangsverslag van de commissie over de periode december 2015-november 2016. Na een toelichting op het programma Chroom-6 en de commissie worden in paragraaf 4 de bevindingen van de commissie weergegeven over de aanpak van het programma Chroom-6 van NedTrain. Paragraaf 5 gaat in op de aandachtspunten voor de toekomst.

2 Programma Chroom-6

2.1 Aanleiding

Eind mei 2015 werd tijdens voorbereidingen van werkzaamheden aan DDM-1 op NS/NedTrain-locatie Zaanstraat de kankerverwekkende stof Chroom-6 aangetroffen in de verflaag van de bakwand. NS/NedTrain heeft de voorbereidende werkzaamheden direct stopgezet en acties in gang gezet. Nader onderzoek heeft vervolgens uitgewezen dat op de oude verflagen van meerdere treinseries en in de coating van sommige bevestigingsmaterialen Chroom-6 zit. In september 2015 is de ontstane situatie rond Chroom-6 naar aanleiding van ongerustheid van medewerkers op locatie R&O Haarlem in de media gekomen. NS/NedTrain heeft toen besloten de aanpak te intensiveren en te bespoedigen door middel van het programma Chroom-6.

2.2 Doelstellingen programma

Het hoofddoel van het programma Chroom-6 is het waarborgen van een veilige werkomgeving ten aanzien van Chroom-6 voor medewerkers in dienst van NS/NedTrain. Het richt zich naast onderzoek en maatregelen in het heden ook op blootstellingsrisico's die er in het verleden zijn geweest, aan de hand van de volgende vier doelstellingen:

- het creëren van een veilige werkomgeving ten aanzien van Chroom-6.

- het bieden van maximale transparantie over genomen veiligheidsmaatregelen en risico's nu en in het verleden.
- het borgen van volledigheid en effectiviteit en maatregelen op basis van met name wet- en regelgeving en goed werkgeverschap.
- het zo volledig mogelijk informeren van (oud-)medewerkers en derden omtrent gezondheidsrisico's.

Het programma wordt aangestuurd vanuit een daartoe ingerichte stuurgroep en een aangestelde programmamanager. Bij aanvang zijn tien projecten gedefinieerd, met per project te bereiken doelstellingen.

3 Onafhankelijke commissie Chroom-6

3.1 Opdracht

Gelet op de wens zo zorgvuldig, volledig en transparant mogelijk te zijn, heeft NS/NedTrain besloten om een onafhankelijke commissie in te stellen die de programma-aanpak en de aard en omvang van de getroffen maatregelen objectief toetst en daarover adviseert. Op 1 december 2015 is daarom de onafhankelijke commissie Chroom-6 van start gegaan. Deze heeft bij haar instelling twee taken meegekregen:

1. De commissie toetst het door c.q. in opdracht van NedTrain uitgevoerde onderzoek naar de aanwezigheid van Chroom-6 in verflagen en onderdelen van spoorvoertuigen en naar de blootstellingsrisico's voor medewerkers nu en in het verleden.
2. De commissie adviseert over de gedane aanbevelingen naar aanleiding van het onderzoek, alsmede over eventueel vervolgonderzoek.

Een en ander is vastgelegd in het daarvoor opgestelde statuut voor de commissie.

3.2 Samenstelling

De commissie bestaat momenteel uit de volgende leden:

- De heer drs. L.H.M. Kohsiek (onafhankelijk voorzitter)
- De heer prof. dr. W.R.F. Notten (medisch toxicoloog)
- De heer ir. P. Dirix (directeur Netwerkontwerp NS, kwartiermaker QHSE NedTrain)
- De heer J.P. Dorrestijn (vertegenwoordiger Ondernemingsraad NedTrain)

- De heer dr. J.R. Popma (beleidsmedewerker veilig en gezond werken FNV)

Het RIVM is in de hoedanigheid van toehoorder aangesloten bij de commissie in de persoon van mevrouw dr. ir. B.P. Loos. Bij afwezigheid wordt zij vervangen door de heer ir. R.M. van der Graaf.

3.3 Vergaderfrequentie

De commissie is verspreid over de rapportageperiode 6 maal bijeen geweest. De commissie vergadert in Utrecht of op één van de decentrale locaties van NedTrain om geïnformeerd te worden over de werkzaamheden van het programma Chroom-6 en om de mogelijkheid te hebben om in direct contact te treden met de medewerkers van NedTrain.

4 Behandelde onderwerpen en bevindingen

Hieronder zijn de belangrijkste onderwerpen opgesomd die gedurende de periode december 2016-november 2017 door de commissie besproken zijn. Daarbij zijn de bevindingen van de commissie bij deze onderwerpen weergegeven, evenals de huidige status van de opvolging van haar adviezen.

4.1 Opzet programma

Bij aanvang van haar werkzaamheden heeft de commissie vastgesteld dat het programma componenten omvat waarvan de commissie niet zonder externe ondersteuning kan vaststellen of de aanpak voldoende dekkend is. Bijvoorbeeld omdat de commissie zichzelf op een specifiek terrein onvoldoende deskundig acht of dat de analyse van de aanpak dermate tijdsintensief is dat deze de toetsende en adviserende rol van de commissie ontstijgt. In haar eerste voortgangsverslag stelde de commissie reeds vast dat dit geldt voor de beoordeling van de opzet van het programma. De commissie heeft daarom het onafhankelijk adviesbureau Movares gevraagd om de opzet van het programma te toetsen. De commissie heeft Movares daarbij vijf vragen meegegeven die als volgt zijn beantwoord:¹

- *Is het programma volledig in breedte en diepte?* Hoewel Movares heeft geconstateerd dat het programma met zorg is vormgegeven en de uiteenlopende aspecten van de Chroom-6-problematiek zijn geadresseerd, zijn er onderwerpen benoemd waar verbetering valt te

¹ De rapportages van derden die in dit verslag worden aangehaald zijn tot stand gekomen onder begeleiding van de onafhankelijke commissie en zijn daarom niet als bijlagen toegevoegd.

behalen. Zo lijkt het programma op enkele punten niet geheel aan de Arbowet te voldoen, te weten:

- de onderbouwing van de arbeidshygiënische strategie;
 - de registratie van betrokkenen;
 - de implementatie van het plan van aanpak.
- *Is de aanpak effectief?* In de auditrapportage stelt Movares dat in zijn algemeenheid op alle doelstellingen van het programma voortgang geboekt is sinds de start eind 2015. Een deel van de doelstellingen was nog niet behaald omdat het programma ten tijde van de audit nog liep. Ook wordt een deel van de oorspronkelijke doelstellingen niet meer door het programma Chroom-6 gerealiseerd maar door het parallel lopende NedTrain-programma Gevaarlijke Stoffen.
 - *Wat zijn de sterke punten van het programma?* Movares constateert de volgende sterke punten:
 - NedTrain heeft met het programma invulling gegeven aan goed werkgeverschap en leiderschap getoond ten aanzien van de Chroom-6-problematiek;
 - Hoewel enkele punten onderbelicht gebleven zijn (zie beantwoording eerste vraag) is het wettelijk kader in hoofdlijnen zorgvuldig in de programma-opzet verwerkt;
 - NedTrain betracht transparante en consistente communicatie;
 - Het programma heeft bijgedragen aan het beheersen van de onrust.
 - *Hoe zou de aanpak moeten worden uitgebreid?* Movares heeft voor alle projecten verbeteringsuggesties gedaan, die sterk variëren in de mate van benodigde inspanning. Deze suggesties zijn in het overleg van de commissie met NedTrain besproken. Onder 'Advies commissie' wordt ingegaan op de adviezen die de commissie aan NedTrain meegeeft.
 - *Hoe zou de aanpak moeten worden verdiept met behulp van het RIVM?* Movares heeft deze vraag niet specifiek beantwoord. RIVM wordt in de auditrapportage niet expliciet genoemd in het kader van een noodzakelijke verdieping van de aanpak.

In haar overleg van 6 juni 2017 heeft de commissie kennisgenomen van de reactie van NS/NedTrain op de auditrapportage. In deze gedegen analyse heeft NS/NedTrain gemotiveerd aangegeven of en hoe zij de verbeteringsuggesties meent te moeten overnemen. Op basis van deze en andere met de commissie gedeelde informatie heeft de commissie zich vervolgens een definitief oordeel gevormd over de aanpak van het programma.

Advies commissie

De commissie constateert dat NS/NedTrain de Chroom-6-problematiek serieus en degelijk lijkt te hebben opgepakt. De commissie kan zich vinden in de reactie van NS/NedTrain op de audit en adviseert de door NS/NedTrain benoemde acties uit te voeren. De reeds uitgevoerde acties buiten beschouwing latend betreft dit het volgende:

- RI&E Chroom-6 (project 1): NS/NedTrain heeft aangegeven verbetermaatregelen ten aanzien van drie bevindingen (blootstellingsonderzoek conform NEN-En 689:1995, overzicht risicovolle taken en toepassen arbeidshygiënische strategie) door te willen voeren. De commissie adviseert deze maatregelen door te voeren. Hier wordt momenteel door NS/NedTrain aan gewerkt.
- Beheersing nieuwe instroom Chroom-6 (project 5): NedTrain heeft in haar reactie aangegeven nog te onderzoeken hoe om te gaan met de bijzonder grote inspanning om van alle artikelensoorten die op voorraad liggen uit te sluiten dat zij Chroom-6 bevatten. De commissie adviseert hieraan zo snel mogelijk invulling te geven. Hier wordt momenteel door NS/NedTrain aan gewerkt.

4.2 Evaluatie Gericht Medisch Onderzoek (GMO)

In haar eerste voortgangsverslag adviseerde de commissie een kwantitatieve en kwalitatieve analyse uit te voeren ten aanzien van de resultaten van het GMO (project 5). NS/NedTrain heeft deze analyse, die toeziet op de inrichting van het proces van het onderzoek en de aantallen aanmeldingen, onderzoeken, doorverwijzingen etc., in de rapportageperiode laten uitvoeren in de vorm van een evaluatie van het GMO door IKA Ned. Naar aanleiding van de resultaten van deze evaluatie heeft de commissie NS/NedTrain geadviseerd en zijn concrete verbetermaatregelen voor de inrichting van het GMO benoemd.

Advies commissie

- De commissie adviseert NS/NedTrain de besproken verbetermaatregelen voor het GMO door te voeren. NS/NedTrain heeft de eerste aanpassing in het proces reeds doorgevoerd, te weten directe doorverwijzing naar een specialist zonder tussenkomst van arbodiensten. Ook de overige besproken maatregelen zullen worden doorgevoerd.
- In reactie op de uitkomsten van de evaluatie heeft NS besloten om gerichte medische onderzoeken door IKA opnieuw te laten uitvoeren in die gevallen waar uit de dossiers niet blijkt dat het onderzoek volledig conform afspraken is uitgevoerd. De commissie onderschrijft deze maatregel.

4.3 Onderzoek Verleden

De commissie heeft het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) gevraagd een onderzoeksplan te schrijven voor dit verdiepende onderzoek naar mogelijke blootstelling aan Chroom-6 bij NS/NedTrain in het verleden. Om het RIVM de scope van dit onderzoeksplan zo goed mogelijk te kunnen laten bepalen, heeft NS/NedTrain een team van documentalisten circa 1.300 documenten laten verzamelen die kunnen helpen om inzicht te krijgen in de mate van blootstelling in het verleden en de mate waarin NS/NedTrain de beschikbare kennis over de schadelijkheid van Chroom 6 heeft opgepakt. Het RIVM is gevraagd nu zo snel mogelijk een onderzoeksplan voor NS/NedTrain uit te werken. Als eerder geadviseerd door de commissie, streeft NS/NedTrain naar een invulling van het onderzoeksplan die passend is bij de aard en de omvang van het Chroom-6 dossier bij NS/NedTrain.

Advies commissie

- De commissie adviseert NS/NedTrain om het onderzoeksplan van het RIVM ter advisering aan de commissie voor te leggen alvorens het onderzoeksplan vast te stellen. NS/NedTrain is voornemens om dit advies over te nemen zodra het onderzoeksplan beschikbaar is.

5 Aandachtspunten vervolg

Belangrijke aandachtspunten voor de komende maanden betreffen de concrete uitwerking van de door NS/NedTrain geformuleerde acties op het gebied van:

- RI&E Chroom-6 (project 1): de hierboven geformuleerde acties op het gebied van de RI&E Chroom-6 zullen de benodigde inspanning vereisen. De commissie zal zich op de hoogte blijven stellen van de voortgang en waar nodig adviseren.
- Evaluatie Gericht Medisch Onderzoek (project 4): de commissie zal zich op de hoogte blijven stellen van de implementatie van verbetermaatregelen op basis van de evaluatie van het GMO, en NS/NedTrain op basis hiervan verder adviseren.
- Beheersing nieuwe instroom Chroom-6 (project 5): de commissie zal zich op de hoogte blijven stellen van de nadere invulling van de vraag hoe NS/NedTrain kan omgaan met de inspanning om van alle artikelsoorten op voorraad uit te sluiten dat zij Chroom-6 bevatten, en NS/NedTrain waar nodig adviseren.
- Onderzoek verleden (project 8): de commissie zal NS/NedTrain blijven adviseren bij het vaststellen van een onderzoeksplan. Nadat het onderzoek is uitgevoerd, zal de commissie de

resultaten toetsen en NS/nedTrain adviseren over mogelijke consequenties en vervolgaanpak.

- De commissie constateert dat de aanpak van het programma zorgvuldigheid vereist en daarom tijd kost. Wel zal de snelheid van het proces in de verschillende programma-onderdelen de aandacht van de commissie blijven houden.
- De commissie benadrukt dat het streven naar het op korte termijn beschikbaar komen van een tijdspad voor het 'onderzoek verleden' van groot belang is.

NS

Raad van Bestuur

S.M. Zijdeveld

Laan van Puntenburg 100

Postbus 2025

3500 HA Utrecht

Nederland

www.ns.nl

Postbus 2025, 3500 HA Utrecht

Onafhankelijke Commissie Chroom-6

T.a.v. de heer drs L.H.M. Kohsiek

Datum 29 januari 2018
Ons kenmerk SZ/TvW/2018/008
Onderwerp Chroom 6

Telefoon
Telefax
E-mail

Geachte heer Kohsiek,

De Raad van Bestuur heeft het voortgangsverslag over de periode december 2016 tot november 2017 van de Onafhankelijke Commissie Chroom-6 in goede orde ontvangen en behandeld. De Raad van Bestuur neemt kennis van uw constatering dat NS de Chroom-6 problematiek serieus en degelijk heeft opgepakt.

Namens de Raad van Bestuur van NS stem ik in met het voortgangsverslag van de Onafhankelijke Commissie Chroom-6 en verzoek ik de Stuurgroep Chroom-6 om de adviezen van de Commissie over te nemen en uit te voeren.

Hieronder treft u onze reactie aan op uw adviezen:

- *Advies ten aanzien van de bevindingen van de audit van Movares over de RI&E Chroom-6: Voer de drie verbetermaatregelen uit ten aanzien van het blootstellingsonderzoek, het overzicht risicovolle taken en HET toepassen van de arbeidshygiënische strategie.*

Wij nemen dit advies over. De Ondernemingsraad van NedTrain heeft inmiddels ingestemd met de RI&E Chroom-6, waarbij is toegezegd dat de realisatie na een half jaar zal worden geëvalueerd. De door u specifiek genoemde maatregelen maken deel uit van de verdere implementatie van de RI&E.

- *Geef invulling aan de beheersing van de instroom Chroom-6 met name gericht op de bestaande voorraad.*

Wij nemen dit advies over. Hiervoor zijn het afgelopen jaar beheersmaatregelen uitgevoerd bij de aanschaf van nieuw materieel, het specificeren van nieuwe artikelen en bij het plaatsen van inkooporders. Ten aanzien van de bestaande voorraad artikelen is geconstateerd dat niet eenduidig vast te stellen is of een artikel daadwerkelijk Chroom-6 houdend is. In de stuurgroep Chroom-6 is daarom besloten dat:

1. NS inzet op een Gevaarlijke stoffen beleid, breder dan alleen Chroom-6, waarmee bescherming tegen gevaarlijke stoffen op de werkplek wordt ingericht.

2. NS voor artikelen waarvan bekend is dat ze Chroom-6 houdend zijn, over gaat op actieve vervanging van de huidige voorraad.
- *Advies ten aanzien van het Gericht Medisch Onderzoek (GMO): Voer de verbetermaatregelen zoals in de commissie besproken uit en laat bij onvolledig onderzoek het GMO opnieuw uitvoeren.*

Wij nemen dit advies over. Bij aanmelding voor medisch onderzoek wordt rechtstreeks doorverwezen naar IKA Ned, zonder tussenkomst van de Arbodiensten. Voorts heeft IKA Ned opdracht gekregen om onvolledige dossiers, indien mogelijk, aan te vullen en waar nodig medewerkers op te roepen voor een aanvullend onderzoek.

- *Advies aangaande Onderzoek verleden: Betrek de commissie bij de ontwikkeling van het onderzoeksplan alvorens het vast te stellen.*

Wij maken graag gebruik van de in de commissie aanwezige expertise op dit gebied. De toegevoegde waarde van de commissie is naar het oordeel van de Raad van Bestuur essentieel om tot een op de NS situatie toegesneden opzet te komen.

- *Aandachtspunten vervolg*

De aandachtspunten nemen wij ter harte en wij blijven in de komende periode graag gebruik maken van de inbreng van de commissie en zullen de commissie op de hoogte houden van de vorderingen ten aanzien van de acties die door de commissie in het advies met name worden genoemd.

Tenslotte danken wij de commissie opnieuw voor de deskundige en betrokken inbreng. Deze draagt bij aan de zorgvuldige en transparante wijze waarop NS invulling wil geven aan haar verantwoordelijkheid in de situatie rond Chroom-6.

Met vriendelijke groet,

Susi Zijderveld
Directeur Risicobeheersing